

Eram prea ocupați, prea necăjiți, ne supărasem și pe Dumnezeu

(*Când sunteți născută?*) În 1918, în aprilie. (*Și cum vă numiți?*) Bulucea Maria (Otilia?). M-am născut, am crescut aici, m-am căsătorit aici și după cinci ani... Și înăștia cinci ani am trăit destul de greu, că mereu ne-au forțat să dăm cote, supracote, ne luau totăștia, Partidul Comunist. Ne luau din curte, din magazie, nu ne lăsau nimic și nu ne-a spus nimeni niciodată, că să ne trecem la CAP sau ceva, că nu să formasă, era vorba, dar la noi nu venea nimeni să ne întrebe...

Iar după cinci ani de căsnicie, în 1951, a venit o echipă de... ce știu eu, jandarmi, armată, oameni dinăștia numai cu drepturi. Și au venit în casă și ne-a amenințat, că să ne luăm toate... tot ce credem, că suntem deportați. Am întrebat în ce fel suntem, unde ne duce? „Ți-am spus că facem schimb de locuință și vă luați tot ce puteți”. „Dar în ce să luăm?” „Vă dăm noi o asta... un mijloc de transport, venim cu două care, trei, aci în curte și...” Am pus și noi ce-am putut și eu am pornit cu ei la drum, am mers până la gara Balota. Acolo ne-a îmbarcat în niște trenuri de vite, aveam și noi două vaci, cum era pe atunci. Le-am spus că să le luam cu noi în vagon. Le-am luat cu noi în vagon. Aveam fetița mică, avea trei ani fără două luni. Nu ne-a lăsat s-o lăsăm la părinți sau undeva la neamuri. Ne-au spus că nu-i voie că copiii să meargă cu copiii pe-un loc și noi crezând că o să ne ducă în altă parte să murim, să luăm și fetița. Și apoi ne-a îmbarcat în gara Balota și ne-a dus.

Am mers de luni și până joi, cu vagoane de vite, cu vitele-năuntru, cu mizerie mare acolo. Vă dați seama cum e când ai două vite pe un loc și să stai un om. Și după ce-am mers vreo trei zile, de luni până joi. Luni era 18 iunie '51 și am ajuns joi. Am ajuns în gara Călărași. Acolo ne-a debarcat. O venit niște căruțe din alte sate, ne-au îmbarcat și a spus că mergem lângă Călărași. Am întrebat unde ne duce, zăce: „Pe-o câmpie”. Într-adevăr ne-a pus pe-o câmpie, a venit armata cu baioneta la armă și cu fel de fel de pistoale și chestii deăștea și ne-a măsurat, a făcut așa linii, ne-a măsurat un plaț așa să zic, circa cînșpe ari și a spus că: „Aicea veți sta dumneavoastră”.

Atunci a trebuit să ne facem colibe de snopi de grâu, de salcâmi, de cre(ă)cării dinăștea, ce găseam, adică lemne părăsite pe-acolo, ca să putem să locuim și noi. Am crezut că n-o fi prea mult și poate ne omoară, ne îneacă, ceva... Ei a spus că nu, că trebuie să facem asta. În fiecare zi sau fiecare seară venea la ușa colibeii, că am făcut colibă, milițian sau jandarm, cum era pe atunci sau armată și ne întreba: „De unde suntem, cum ne cheamă, de ce ne-a ridicat, ce averi am avut...” Și spunea că să facem cărămidă. Am făcut cărămidă, din pământ, ca să facem case. După vreo două luni de zile au venit și ne-au ridicat toată cărămidă, că a spus că face miliție și sfat acolo, că n-aveam. Și a confiscat-o, deci am dat-o de cotă. Și noi am spus: „Cum dom'le n-am scăpat nici acu' de cotă?” Și atunci, când a auzit așa, imediat a arestat pe bărbat'miu și i-a tras o mamă de bătaie. De ce să zăcem noi așa, *că n-am scăpat nici acu' de cotă*.

(*Și unde l-au dus în arest?*) Acolo, unde să făcea, erau niște barăci pentru miliție. Și nu numai pe el și pe alții, unu' bătrân, care-a murit, Găman și mai mulți, unu' Puicea de la Izvoru... Și dup-aia, ne-a pus să facem muncă voluntară, mereu, să facem și altă cărămidă... Ne-a forțat mereu, până în data de 15 noiembrie, când am putut să ridicăm o căsuță, ca o colibă și să intrăm în ea. Că nu ne lăsa să stăm, am făcut bordeii, am stat cu bordeiul în pământ, au venit ploile, ne-a inundat în bordeii. Fetița avea trei ani, făcuse păduchi în cap. Vă spun că asta e situația, vă spun din inimă, nici nu pot să vorbesc doamnă, sunt așa, ...Oricât, te impresionează... Pe altu' străin, dar pe mine, că am trăit clipele astea... Și se umpluse fata de păduchi în cap, degeaba o spălăm, n-aveam condiții, cu ce s-o spăl, nu era sodă, nu era dero, nu era... Făceam din cenușă cu apă. N-aveam nici lemne, nici condiții de foc, puneam pe

Bulucea Maria (Otilia?) născută 1918, deportată din Cujmir în Ezeru,
Interviu realizat de Smaranda Vultur, 1992

cărămizi în curte. Am avut două vaci cu noi, dintre care una într-o lună de zile a murit, s-a umflat de trifoi și-a murit. Și-am rămas cu o văcuță și cu fata și fără să mâncăm. Vai de capul nostru! A venit cineva dintr-un sat vechi, care nu-i lăsa nici pe ăia să intre să ne întrebe de alimente și am cumpărat de la ei niște roșii, că era vara, știți... Și le-am pus sus pe bordei. Și dimineața...

(Din ce sat?) Lângă Cacomeanca, lângă comuna Cacomeanca, îi zăcea satul Iezeru (?), după un râu de acolo, dar pe noi ne-a dus lângă comuna Cacomeanca, alții nu știu pe unde au fost, în alte părți.

(Și în comuna aceasta, satul se numea Iezeru/ Ezeru, nu?) Da. *(Ce distanță de Cacomeanca?)* Doi kilometri, da. Ne duceam acolo mai des. Ne duceam... ne duceam fără să ne vadă ei, că altfel, era vai de capul nostru! Și dup-aia... *(Cu roșiile, ce-ați făcut?)* Cu roșiile, le-am pus într-o tavă pe bordei, ca s-avem a doua zi. Și-a doua zi când m-am sculat, nu mai erau nici roșiile. Tava a fost, dar roșiile n-au mai fost. Și îi spun lui bărbat' miu: „Aoleu, ne-au furat roșiile...” Am început să plâng. Zic: „Ce mâncăm noi?” Și aveam fetița aia mică și el săracu' a zis: „Uite, ăsta le-a luat, tot un om flămând ca și noi”. Și zăce: „Unul sătul nu le lua”. Și atunci, ce cumpăram, de pe unde găseam, pe furiș, nimeni nu ne lăsa să plecăm, cum ne prindea în altu' sat, cum ne omora în bătai. A trebuit cum luăm, să luăm cu noi în bordei, să nu se mai fure, știți?...că nu aveam ce mânca. Apoi, cei ce aveau copii sub opt ani mergea cu copiii la o circă, tot din ăștia, formată din dislocați, să ne dea la ora zece, ceva gustare pentru copii. Vă spun, doamnă, că mă duceam cu fata - avea trei ani - și îi dădea o felie de pâine cu marmeladă. Așa dădea la toți copiii. Dar mă duceam eu cu ea. Fiindcă fata era așa de cumintică, că na... o obișnuisem și eu, nu eram nici eu oricine, ca să nu știu s-o cresc, și atuncia îi dădea două felii, că fata spunea: „Sărut mâna!”, eu o învățam să fie cuminte. Și atuncia îi dădea două sau trei felii de pâine ca pe drum să mai mănânce una, că-i era foame. Îi era tare foame. Bărbatul a căzut la pat, cum am ajuns acolo, rău bolnav. A căpătat o boală, care vă spun că, după ce l-am operat, nu s-a mai vindecat. I s-a tras până-n '83, când a murit săracul.

Și eu ce să mănânc? Nu aveam încotro, că atunci, ne duceam la muncă să ne dea de mâncare, dar ce făceam cu treburile de acasă, cu fetița? Și atuncia, după un an, a mai început să crească și fata, m-am mai dus și eu la lucru... Cei ce aveau copii sub opt ani ne dădea lângă sat, restul la câmp, departe, la patruzeci de kilometri. Și-am mai avut ce mânca, ne mai dădeau ei, mai venea cu butoiul, cu asta, cu mâncare. Dar nu vă spun de apă cât am suferit, că eu stăteam în bordei și ni s-a anunțat că o să vină o cisternă cu apă. Păzeam, cum păzești mortul vorba aceea, când venea cisterna și oprea, noi cu gălețile, cu toate, lângă cisternă. Când dădea drumul la cisternă, sărea și broasca din apă. O luam așa cum era, dar ce puteam să facem, ca să crăpăm de sete în câmpia Bărăganului... Știți cum era acolo? Vai de mine, ardea nisipul ca focul! Și luam apă din aia, lăsam, aruncam broaștele, făceam și mâncarea, mâncam și noi. Fetița o băgam într-un hârdău din ăla, într-un butoi din lemn și-o spălam, că n-aveam condiții unde s-o spăl, că nu luasem nici prea multe de acasă, cu gândul că nu ne duce în România... Și, în sfârșit, am dus-o greu până în 1 ianuarie 1956, când ne-a spus că ne va libera. Și venim acasă. Și acasă, când am venit, ce să găsim? Am găsit casa așa cum o vedeți, dar miliția în casă. Abia am reușit cu fel de fel de cereri să ne-o dea, că stăteam la părinți. Părinții mai aveau o fată căsătorită în casă, nu puteai să te-nțelegi așa. Și cam asta a fost situația.

(Cu cine ați plecat?) Cu soțul și cu fetița de trei ani. Băiatul l-am născut după ce-am venit din Bărăgan.

(Cât pământ aveți?) Aveam douăzeci și trei de hectare, moștenite de la socrul meu. Moștenite, nu cumpărasem noi sau făcusem. Și am și spus și atuncia: „Dom'le, de ce ne ridică? De ce nu ne lasă? Cinci pogoane de pământ, dar să ne lase în casa noastră”. Nu, zăce că: „Faceți schimb de locuință și după câțiva ani veniți înapoi”. „Și de ce mai venim înapoi, dacă facem schimb de locuință?” Și când am venit din Bărăgan, nu ne-a mai dat nimic, nici

măcar lot ajutător... A trebuit să muncim cu ziua. Ce să muncim? Pe bărbat' miu nu-l băga niciunde, că zăcea c-o fost chiabur. Și nu avea școală secundară, avea numai șase clase primare, cum era pe-atuncea, nu se făcea, nu învăța toată lumea carte. Că zăcea să rămână la moșie și abia, abia l-au băgat muncitor. Uite, nea Mitică Scăoieru, săracul, pe-acolo pe unde era dânsul, l-a băgat muncitor. Acolo s-a dus un anume Iota Traian, de aici din sat, că trăiește ș-acuma, nu-l văd, că l-aș întreba eu câteva cuvinte.

Și l-a găsit acolo muncitor și i-a zis să plece că-i chiabur, n-are voie să muncească aici. A venit aici, acasă, vai și-amar! Ce să trăim, cu ce să... Aveam fetița mică și atunci am recurs aici la IAS, la director și a fost bun directorul ăla și l-a încadrat pe bărbat' miu la zootehnie, muncitor la vaci. Vă dați seama? Unsprezece ani așa am trăit, el la vaci și eu îl ajutam. Când venea acasă ca să spăl, nu puteam să-l bag în casă, că trebuia să spăl după el. Apoi am început să lucrez și eu pe la CAP, pe unde am putut. El n-a vrut să treacă la CAP niciodată, eu m-am trecut cu un braț de muncă, pentru că, nu puteam, dam copiii la școală s-au făcut mari, am născut și băiatul. Să-i dai la Severin era imposibil, nu-ți dădea adevărîntă... Și mi-au dat de aci, de la CAP. Și norocul nostru că am avut copii buni și mi-au învățat carte. Am copilul director economic la Oradea; am fata, îți spusăi, cu studii superioare... Numai de asta sunt mulțumită, casa-i vai și-amar de capul ei, dar așa o las. Pentru că, a murit soțul în '83 și am rămas cu o pensie de patru sute șaptezeci și cinci de lei. Vă dați seama? Cum puteam să trăiesc? Bieții copii să-mi dea, dar cum să-mi dea? Băiatul era în ultimul an de facultate și n-am vrut ca să... vorba aceea: *Am muncit cu treanța pe mine, ca să pot să-l fac pe el om, să nu rădă satul de noi.* Și astăzi sunt de fală. Și acuma...

După Revoluție, mulțumesc lui Dumnezeu sau cui o fi fost cu ideea, că ne-a dat pensie bună, am și pensie, ne-a dat și pământ, sunt așa de mulțumită... Sunt fericită! Vă spun că aseară am vorbit cu băiatul la telefon și a spus: „Mamă ești sănătoasă?” – „Foarte sănătoasă sufletește, mamă!, zâc, că am de toate, am pensie și am și bani în casă. Când nu aveam, știi cum era?” Zice: „Da, mamă, știu”.

(După asta v-a dat pământul? Zece hectare sau cât?) Zece hectare, dar le am pe acțiuni la IAS și mi-a venit alaltăieri hârtia, că voi primi acțiuni. Însă o jumătate de pogon îl am tot din ele, în sat, fac porumb pe el și ce-i acasă.

(Dar nu-i pământul dumneavoastră? Deci nu-i pământul pe care l-ați avut?) Țsta din sat e al meu, de la părinți. Țsta de la IAS, de la soț, așa e socotit de la soț. Eu de la părinții mei - am avut părinții aici în sat și mai am două surori și un frate - dar nu am mai putut lua de la ei, că mi-a aprobat aici zece hectare și n-am mai putut să iau de acolo... Și cum e legea, dacă e legea așa, așa am făcut și acuma om mai vedea ce-o mai fi pe parcurs. Dar vă spun că sunt mulțumită de pensie, când mi-a dat ca să pot, să nu mai cer la copii, că copiii fiecare, știți dumneavoastră cum e, fiecare cu greutățile lui, au și ei copiii lor, au și ei destule.

(Ce pensie aveți acum?) Păi, luna asta, cu indexările, cu Bărăganul, că ne-a dat și de pe Bărăgan, știți povestea, am luat o mie cinci sute. Îs foarte mulțumită, foarte mulțumită. Vă spun că, de când a murit soțul meu, din '83, eu n-am văzut niciodată o mie de lei în casa mea, n-am putut să adun, că nu aveam de unde să aduc. Aveam băiatul cu școala, cu terminarea, să se însoare nu am putut să-i fac nunta, noroc că i-au făcut socrii pe acolo, știți cum e, că trebuie să faci nuntă și nu știi ce. Și acuma îs mulțumită că am de toate, sunt și bătrână, o să mor ca mâine, dar măcar îmi rămân copiii liniștiți și cu o părere mai bună. Nu ca a mea, cum am dus-o eu. La părinții mei, eu n-am muncit, cât am fost și noi un pic mai înstăriți și pe urmă, la treizeci de ani a trebuit să pun mâna pe sapă în Bărăgan și să muncesc, că de furat n-am vrut să furăm. Zicea bărbat' miu: „Muncim și trăim, să arătăm lumii...” Că ziceau toți de acolo din Bărăgan: „Dumneavoastră vi s-a dus vestea că ați fost niște criminali, dar văd că sunteți oameni buni. Lucrați și tăceți”. „Dar cum criminali? Ce-am făcut?” Păi zăce: „C-ați vrut să-i omorâți pe cei de la primărie... că de ce vă trece la colectiv”. Dar nici vorbă... nu o venit să ne

întrebe cineva de colectiv, că nu puteam noi să ne opunem, nu? Cum să te opui când e legea de așa, dar eu știu ce-au făcut?

(Câte familii de aici din sat?) Nouă familii, dar nu mai sunt, nu mai sunt toți, au murit, au plecat... majoritatea au murit. *(Și cine a făcut listele, știți?)* Se zice, nu știu sigur, că de la primărie. Primar pe-atunci era unul, Cherciuc T. Ion. El și acum trăiește. El a fost primar, el venea de ne lua și porumbii înainte. El spunea că nu merităm mai mult de-o drugă de chiabur. *(Drugă?)* Știulete de porumb. *(Aaa...)* Drugă de chiabur. La noi drugă să zăce, drugă de porumb. *(râde)* Și nu știu cine a făcut lista, că noi, în seara când să ne ridice, a venit cineva de bună credință și-a spus: „În noaptea asta o să vă ridice, dar capii de familie, am înțeles”. Am stat pe loc, n-au venit noaptea, nu știu de ce au întârziat și dimineața au venit și ne-o ridicat. Primarul, așa era, ăsta, Ion T. Cherciuc, nu știu de ce și cum era el... el a fost primar. Când am plecat, am ajuns acolo, am întrebat, când ne-a dat drumul de acolo și au spus că suntem liberi, am întrebat: „Dom’le, ne mai dă casa și ce-avem?” – „Da! Vă duceți acasă, vă dă toate drepturile”. Da nu ne-o mai dat nimic, decât ce avem aici, acasă, aici am pașpe ari, cu ce puteam trăi? Abia târziu am luat plațul de la bătrâni, c-a fost dat mie de dotă și de ce l-am luat, că i-a dat lui bărbat’ miu ca lot ajutător că-i salariat, iar eu că n-am fost salariată nu mi s-a dat nimic. Și după ce-a murit el, mi l-a luat, că el a murit în ‘83. Și acuma de când a venit Revoluția m-am dus și eu și l-am luat înapoi, zăc ăsta-i: „De ce mie nu-mi dați?” – „Păi, să vedeți...” că nu știu ce. Am pus mâna pe el, nu mi-a mai zâs nimeni nimic. Și eu pe ăsta îl lucrez, o jumătate de pogon, din sat. Nu, nu, n-am putut, doamnă, chiar dacă mi-ar da, nu pot să lucrez mai mult, dar drepturile vreau să le iau.

(Și v-a dat ceva de la Gostat, până acum?) Nu, mi-a venit acum o înștiințare, o decizie, că ni le-a dat pe ‘91, acțiuni. *(Și pe ‘90?)* Pe ‘91 numa’, pe ‘90 nu. Da, văd că pe ‘91 spune în decizia aceea. *(Deci n-ați primit nici bani, nici produse, nimic?)* De la IAS nimic. Ăștia, cei ce au avut pământul la CAP, au primit grâu. Când am venit în martie - că eu plec toamna la copii și vin primăvara - m-a înștiințat cineva, fostul magazioner de la CAP, zăce: „Să vii să-ți iei niște grâu”. Zic: „Păi cum? C-ăi din Bărăgan n-au luat nimic”. Zăce: „Se dă și pentru ăi din Bărăgan. Trei sute de kilograme de grâu, de familie”. M-am dus și le-am luat, dar uite că e în curte, din ăla cu pământ, dau la păsări. Zăce că pentru ăi din Bărăgan, atât de la CAP, de acolo, dar și IAS-ul ce face? Că ne-a trimis o decizie că ne va da, eu sunt trecută deja cu opt hectare șaptezeci și opt, că în ăștia zece se include plațul și un hectar de pădure. Și pe opt hectare șaptezeci și opt, eu n-am prea văzut bine să citesc, mi-a citit nepoata mea, că aș avea venit de șapte sute de mii nu știu cât. Dar nu știu cât ne dă nouă, ăla e venitul, dar cât ne-o da nouă?... Se zăce că ne-ar da și niște grâu, pentru ‘91. Dar nu ne-a specificat nimeni nimic. Am fost de atâtea ori și la IAS și au spus că să avem răbdare, că o să ne dea. Nu știu cum o mai fi, dacă ne-or da.

(Cei care-au mers cu dumneavoastră atunci, în Bărăgan, cam de la cât i-a considerat chiaburi, de la câte hectare? Între cât și cât?) Păi tot cam de la zece hectare. Toți au avut așa. *(Au fost unii care au avut aș, zece hectare, și n-au mers în Bărăgan?)* Păi da, sigur. N-au fost prea mulți, dar totuși au mai fost. Au fost așa cred că după... cum au avut ei ranchiune, ce știu eu ce-au avut, dar majoritatea au fost din ăștia care au avut pământ mai mult, cum a fost Brăilescu, Noe, unul Mohora, un cumnat de-al meu și ăla a avut iar pământ mult și nu mai este aici, unul Bobocea, care avea și mașină de treierat. A murit el, era singur, n-avea nici familie. Ăștia cam toți au murit, numai eu mai sunt aicea în sat și două-trei familii.

(Și din Bărăgan s-au întors toți atunci?) Da. Au mai murit bătrâni, dar s-au întors toți. *(În satul, ăsta unde ați fost, au fost și din Banat și din alte zone?)* Da au fost, basarabeni și bucovineni au fost acolo, care au... dar zăce că, noi când am plecat ei n-au mai mers, unii zăce c-au făcut sate pe-acolo, s-au stabilit, că ei n-au avut unde. Dar noi am plecat toți din Iezeru, n-am rămas. Numai că atunci când ne-a luat, ne-a luat gratuit, cu vagon cu tot și când am plecat a trebuit să plătim și am mai stat două luni în Bărăgan, de am făcut, am lucrat să luăm

bani pentru vagon și să luăm bucate. Și cu ce veneam acasă în martie? Că în martie am sosit acasă. Și am mai stat de am lucrat eu și soțul, până ne-am înstărit, de-am putut plăti vagonul.

(*Și cu localnicii spuneți c-ați avut așa relații, așa mai...*) Da. Prima dată, tare rău am pățit. Cu caii călări veneau din satul vechi să ne prindă pe câmp să ne omoare sau să ne... pe femei, în special, le prindea, vai ș-amar... Și-am aflat și ne-am ferit. Și după ce s-au convins că noi suntem oameni buni și ne duceam și lucram și la ei la CAP și la IAS-ul de acolo... Era IAS mare, era cultură multă de bumbac acolo, unde am fost eu. Atunci s-au convins, au zis: „Noi n-am știut că dumneavoastră sunteți așa oameni pașnici și buni”. Încă unul așa s-a exprimat față de mine, vă spun drept, că n-am de ce să mint, că-s femeie bătrână, am șaptezeci și patru de ani. Zâce: „N-am știut că aicea, pe câmpia Bărăganului s-a adus crema țării. Dumneavoastră, după câte vedem noi, sunteți crema țării. Ce-o fi avut cu dumneavoastră?” Și atunci, când le-am povestit lui, că uite... au rămas și ei așa, nouă ne-au spus prima dată că sunteți coreeni și zâce: „Vă vedeam că sunteți români, dar cum coreenii așa arată, ca românii?” Și pe urmă ne-a spus că suntem niște criminali, că: „Cu topoarele ați ieșit în fața primăriei să omorâți oamenii”. „Doamne ferește!, zâc, dacă pun mâna pe-un băț, dar pe-un topor...” Și după aia sigur că ei ne-au respectat mult și aproape că unii au și plâns, când am plecat. Au zâs că: „Buni oameni ați fost... și harnici și muncitori, n-ați fost hoți, la noi nu s-a întâmplat să facă ceva”.

(*Vă amintiți numele, cu cei care ați discutat?*) Nu, nu-mi amintesc, din satul vechi. Vă spun că, așa ce mai auzeam pe la câmp, dar așa nu aveam relații nici cu ăi din sat, nu mă puteam duce. Aveam fetița mică și soțul bolnav, mereu a fost bolnav. (*Soțul de ce-a fost bolnav?*) Eram foarte necăjită. El avea hemoroizi și așa, agravat de tot. S-a operat și totuși n-a mai rămas el prea bun așa, din cauza drumului. A mers de aici, până la Balota pe jos, pe lângă căruțe și n-am avut cum. Și după-aia am venit acasă. Avea și-o suferință el, cu capul, din copilărie l-a durut capul. Și când în '83 l-am operat de prostată și-a murit. Și așa ne spunea, dar nu mi-aduc aminte de numele nimănui. Am avut o cumnată, a murit săraca, aia știa toate numele din Bărăgan, nu știu cum reținea ea, dar eu habar n-am avut cu cine. N-am prea avut, ca să vă spun drept, chiar prietenie așa intensă cu ăștia de pe acolo. Aveam alte treburi, mă preocupa casa.

(*Dar cu cei din sat ați avut prieteni?*) De-ai noștri da, din satul de la noi și din Ostrovul Mare am avut și când ne întâlnim acum, abia ne vedem. Păi joi am fost la comemorare. Am fost și m-am întâlnit cu unii de la Ostrovul Corbului, nu ne-am mai cunoscut... Apoi la dosar, când am făcut dosarul, după nume... „Mă, zâc, tu unde ai fost? La Iezeru? Dar pe mine nu mă cunoști?” – „Nu te cunosc...” – „Stai, că nici eu nu te cunosc”. Vedeți, după treizeci și ceva de ani ne-am întâlnit. Și n-am avut așa, decât cu ăștia, ai noștri de prin sat, cu ăștia din Izvoru Frumos, Ostrovul Mare, cu ăștia am avut relații bune, strânse.

(*Deci, cu dumneavoastră au fost din Ostruvul Mare...*) Ostruvul Corbului, Ostrovul Mare, Izvoru Frumos, Țigănaș, din Crivina n-au fost cu noi, au fost în altă parte. Dar noi am fost cu Ostruvul Mare, Ostruvul Corbului, Izvor, Țigănaș și (...20:53) care ne-a ridicat atunci.

(*Și așa la obiceiuri, dumneavoastră față de cei de acolo sau față de bănățeni, de nemți, ați observat diferențe așa?*) Am observat, ei lucrau la sărbători, noi nu lucram, că noi, oltenii, așa eram. La biserică se duceau, ei foarte mult, noi nu prea, dar ce să zic, probabil că eram prea ocupați, prea necăjiți, ne supărasem și pe Dumnezeu.

(*Să înțeleg că era acolo în sat?*) Nu, în satul celălalt, dar n-aveam voie, n-aveam voie să pășim în altu' sat, poate după doi-trei ani. Și dacă ne duceam, ne duceam așa pe furiș, dar când ne prindea era de rău și așa că, mai bine nu ne duceam. La Călărași ne duceam pe jos, însă, după vreun an-doi ne-a mai lăsat să ne ducem pe jos și ne luam mereu asta... legitimația. „De unde sunteți? Cum vă cheamă? De ce-ați venit? Ce căutați? Unde vă duceți?” Eram tot timpul suspectați, tot timpul, cum să spun, milițianul la ușa bordeiului... „Cine ești? De unde

ești? Cum te cheamă? De ce nu lucrezi? Trebuie să lucrezi...” Așa eram, ce să vă spun, ca la pușcărie. Și, norocul că eram așa, atâta, că eram liberi pe câmpie, dar așa eram tot timpul supravegheați, n-aveai voie... Nici la București, aveam soră-n București, nu m-am putut duce în patru-cinci ani, n-am avut voie să pornim cu trenul undeva.

Am făcut cerere la Ministerul de Interne, să-mi dea să-mi văd părinții, până acasă. Mie, ca femeie nu mi-a dat nici asta, ca să vin și eu până acasă în cei cinci ani. Mă gândeam că poate nu mai venim niciodată de acolo, c-așa și ziceam: *Partidul ăsta nu ne mai duce înapoi, poate altul*. Și pe urmă nu știu de ce, că o venit și ne-o liberat.

(Deci erau diferențe așa? Între ăștia care erau mai credincioși? Ce-ați mai observat așa, față de ei?) Ce să vă spun... *(Cu mâncarea, cu astea...)* E! Cu mâncarea, noi găteam mai bine ca ei și ei, săracii, spuneau că, probabil erau mai necăjiți, aveau pământurile lor, munceau... Și când ne-am înstărit și noi, am început să creștem și noi câte un porc, nu puteam să mai stăm așa, sigur că, ei spuneau că: „A, la dumneavoastră miroase frumos când vine mâncarea”. Zăce: „Gătiți mai bine ca noi”. Dar în primul an și al doilea, vă spun că a fosturgia lumii, atâta slăbisăm că am trimis, am făcut o fotografie și-am trimis-o acasă la părinți, au rămas distruși când m-au văzut așa. La așa ceva nu se așteptau, cum să vă spun, doamnă, muream de foame, de foame, pur și simplu! Aveam treizeci și unu de ani și știți, acuma, la bătrânețe parcă mai suport un pic, dar atunci îmi venea să mor, n-aveam ce mânca, n-aveam de unde procura. De-mi aducea cineva pâine furiș, noaptea, îl prindea, îl bătea, n-avea voie să... Am furat lemne de-acolo, dintr-o pădure a unui boier care fusese plecat în București, ne-a trimis vorbă să ne ducem noi. Spuneau ăștia, de la satul vechi: „Distrugeți pădurea...” Dar nu știu cum îl chema pe boierul ăla, că am uitat. Zăcea că se bucură: „Că sunteți niște oameni necăjiți...” Și am furat lemne. Ne-a prins miliția, cu fetița de mână eram, cu lemnele sub braț, așa. Ne-a dus la miliție și acolo era cineva de la miliția din Călărași și eram mai mulți de la noi. Și n-au îndrăznit să vorbească, dar eu, care eram mai bună de gură, le-am spus: „Ce putem să facem, dom'le? Ce putem să facem? Noi n-avem nici pentru foc, ne mor copiii de foame. Trebuie să furăm...” Și zăce: „De ce furați lemne?” – „Nu avem, dacă ne aprovizionează cineva, uite și bani putem să dăm, că lucrăm”. Și atunci a zis de la Călărași, cineva din poliție: „Cum? De ce nu le dați condiții să cumpere niște lemne, să facă... Au dreptate, că mor de frig cu copiii”. E, milițianul a râs, a început să spună că... Sigur că era un milițian, îl chema Scânteie, dar nu mai știu cum, dar Scânteie ăla era atât de rău, ne rupea cu bătaia dacă ne prindea... Dar fugeam și nu ne mai... Dar zăce: „Ce, de ce să le dăm lemne? Să se ducă să lucreze!” – „Păi, uite, oamenii zăc că lucrează și nu le dați”. Nu știu cum a zis că: „Au prea multă cultură...” sau așa ceva. A vrut să spună că n-avem școală, că suntem niște proști. E și noi n-am zis nimica, eram mai multe femei, am început să plângem și-am lăsat lemnele la ușa miliției. Și-atuncea, iar la Călărași ne-a dat voie ca să le luăm acasă, când ne-a văzut cu fetița... Eu am luat fetița după mine, zăc hai că, măcar s-o mili de ea, c-avea patru ani. Și ne-o lăsat... Dar vă spun că asta, cea mai urâtă impresie, pe care o țin minte, asta cu pâinea cu marmeladă. Când o luam din mâna fetii, ca să mănânc și eu, că mi-era foame. N-aveam ce... Ce posibilități să am? Cam asta a fost. Eu știu, acuma...

(Altceva așa mai... vă mai amintiți de acolo?) Nu mai mi-amintesc... *(Au murit oamenii?)* Să știți că de la noi, din comună, au murit numai trei persoane: chiar de aici din sat, un bătrân, o femeie de la Izvoru Frumos și încă unu', nu știu de pe unde... Atâta au murit în patru ani și zece luni, cât am stat. Dar zăce că din alte sate... Dar la noi n-a prea murit. Intrase crivățul, într-adevăr și s-a îmbolnăvit o femeie, care și acuma trăiește, a dus-o repede la spital și s-a vindecat. Da, ne dădea pastile contra frigurilor, cum se spune la frigurile astea? *(Știu ce spuneți.)* Da și tot mereu veneau ăștia de la Crucea Roșie și ne aduceau medicamente ca să rezistăm, să nu ne îmbolnăvim de alte boli contagioase. Așa de murit, nu...

(Și cu viscolul ați avut probleme?) Da, când am venit în primul an, nu, în '51, dar în '52, în februarie, a venit un viscol și o zăpadă și noi nu știam cum este acolo și cum aveam căsuța acoperită cu stuf, că stuf ne-a dat voie să punem pe ea, a venit atât de tare zăpada, că a intrat prin stuf și s-a umplut podul, știți, podul casei. Și aveam acolo, aveam un sac cu boabe pentru mâncare și s-a... n-am mai putut să luăm sacul și a trebuit ca să mă urc în pod, pe o scară m-am urcat, nu s-a putut să se mai intre de zăpadă. Am ieșit afară, am dat alarma așa puțin la ușe, când am ieșit afară să dau alarma la vecini, m-a izbit vântul, a dat cu mine de perete. Aveam fata îmbrăcată într-un cojoc, soțul era dus la trei kilometri la o fermă, paznic se băgase, n-a mai putut să vină patru zile acasă, am crezut că-i mort și vă dați seama prin ce-am trecut... Tot mereu plângeam și nu știam nici vești de la el să aflu, nici noi să ieșim din casă. Și-am făcut în așa fel că, după-masă s-a pus un soare și-a curs zăpada și ne-am mai ușurat, am putut noi să lucrăm, ca s-o dăm, s-o îndepărtăm de lângă... Am avut o vacă, care am băgat-o în bordei, acolo jos. Am avut două vaci cu lapte și una a murit, dar una iarna am pus-o în bordei jos, că ne-am mutat în căsuță.

Când m-am mutat în casă, vă spun drept, doamnă, că nu am putut să trăiesc, mă-nvățasem în bordei, mi se părea că-mi cade tavanul pe mine, așa, nu știu cum eram, parcă mă sălbăticeam. Și atunci, am pus vaca acolo jos în bordei să ierneze. Ce să ierneze, c-a venit viscolul și-a astupat-o și bărbatul nu era acasă și eu n-am putut s-o desfac de acolo și-a stat vreo patru zile. S-a îmbolnăvit vaca și-a murit și-a doua vacă. N-am putut s-o scot de-acolo din bordei, că s-a postat zăpada aproape de patru metri în sus. Cine s-o mai scoată? Eu? Vecinii? Toți la lucru, bărbații. Numai noi, femeile eram ca vai de capul nostru, pe acolo. Și ne-a murit și-a doua vacă. Prima a murit așa, s-a umflat de lucernă, că trebuia să mănânce, n-aveam... O mulgeam și se strica laptele, îl dădeam pe la vecini, pe-acolo, să mănânce, că n-aveam ce să fac cu el. Era căldură mare, se strica, nu puteam să-l țin de pe-o zi, pe alta. Fetița umbla mai mult dezbrăcată, n-avea cine s-o îngrijească, eu trebuia să pasc vacile, bărbat' miu zăcea acolo lat, într-o covercă. Ca animalele, ce să vă spun, ca animalele... Că ș-alaltăieri la ședință atât am plâns, când am văzut, când ne mai aducem aminte de gulagul Bărăganului. Numai cine n-a trecut pe-acolo, nu poate să-și închipuie, să-și imagineze ce-a fost, dar uite că am supraviețuit.

(Ce-i aia covercă?) Colibă din aia, colibă se zăcea, dar la noi se zăcea covercă. Colibă spuneam, da. Coliba aia făcută din snopi de grâu și acoperită cu niște crenguțe de salcâm. Iar noaptea dormeam așa toți trei acolo în colibă jos și de mâncat, mâncam pe-o ladă așa de scânduri, pusă mică, jos așa, mâncam pe ea când aveam și noi să mâncăm. Și a venit un cetățean de-al nostru, unu' Brăilescu, care-a murit, săracul,... și a început să plângă și-a zis: „Măi frate Niță, așa am ajuns noi să mâncăm pe lada de colete”. Și noaptea, tot dormind cu fetița, aveam o lampă din aia mică de noapte și o aprindeam de frică și ca să nu ne vină șoareci sau șobolani ceva. Și totuși, șoarecii au pătruns și cum stăteam cu mâna, că erau țânțari, eu cu-o mână așa la capul fetii, bărbat' miu cu alta, ca s-o apărăm, când unul, când altul, de țânțari. Noi nu dormeam noaptea-ntreagă, ori unul, ori altul eram, ne părea rău de fetiță, mai ales c-am avut-o și eu așa târziu... Și a venit un șoarece și uitați, că am povestit la toată lumea, de aici m-a mușcat, de la capul fetii. El probabil a venit acolo la fetiță și n-a avut unde... și când m-am sculat, am țipat, am strigat la bărbat' miu, că am crezut că-i șobolan, de ăla îmi era... Șoarecele înfipt în degetul meu și mi-a curs sânge. Apoi, a doua zi m-am spălat cu ceva spirt, mi-era frică să nu ne infectăm și...

(Atacau așa șoarecii, șobolanii ieșeau des?) Șobolani nu am văzut, dar șoareci și șerpi. Șerpi erau foarte mulți. Vai, ce șerpi erau în pădurile alea acolo. Și vacile mureau de sete, n-aveam fântâni, fântânile erau rare, departe și la ora trei ieșeam cu ele din pădure să le ducem la apă. La apă era ca la rând, la coadă, știți cum este. Da și când ajungeam lângă fântână, bieteile vaci, să sară în fântână. Urlau, doamnă, făceau: „Uuuuu!” așa urlau, cum urlă un lup în pădure, de sete. Și eu cu bățul mă țineam la ele, nu cumva să cadă în fântână și parcă

Bulucea Maria (Otilia?) născută 1918, deportată din Cujmir în Ezeru,
Interviu realizat de Smaranda Vultur, 1992

vă spun drept, când au murit, am spus că, mai bine c-au murit, că se chinuiau și ele. Ce erau ele vinovate? Măcar noi eram oameni. Asta a fost toată... tot calvarul. Asta a fost calvar, nu viață, ce să facem...

(Ați avut și momente mai bune?) Momente bune n-am putut s-avem, decât așa când ne mai vizitau ai de acasă, de exemplu: fratele, mama și ăia pe furiș, pe la gara din pas (?), se lăsau jos, veneau noaptea, băteau pe la ușe.

(La ce gară?) Gara din pas, așa-i spunea la gara aia, dacă nu, la Călărași îi prindea, dar la gara din pas zice că nu era control sau așa ceva. Și veneau noaptea. Am un frate, care este locotenent colonel, în rezervă acuma, dar a fost activ și din cauza mea l-a deblocat, săracul, când a auzit că are soră în Bărăgan. Țăla venea mai des așa și lucra la gara din pas. Fusese militar, mai știa el cum să vină, era în Bihor.

(Fetița a ajuns să facă școala acolo sau nu?) Da, fetița intrase în clasa I, toamna și în martie am adus-o aici. *(Cine era învățător?)* Aici? *(Acolo.)* Acolo era o doamnă Georgescu din Turnu Severin, care nu știu dacă-o mai trăi, n-o mai trăi. Eu știu că fata mea la ea s-a dus prima dată, când am trimis-o să-și ia rămas bun, că plecam, ea stătea pe acolo, pe-aproape. Ea a rămas, săraca, mi se pare că soțul ei era deținut politic. Așa zăcea: „Vai, că tu pleci, Marilena. Ea e cea mai bună fetiță din clasă”. Zăce: „Mă lăsași și tu singură”. – „De ce pleci tu acuma?” Și zăce: „Păi, pleacă părinții”. Dar nu vă spun ce am pățit cu fata, că plângea să nu plecăm. Îi părea rău de casă: „Unde lăsăm noi căsuța asta?” Și știu că doamna Georgescu din Turnu Severin, dar cine, un om mai fin, nu mai știu.

(Mai erau și alți intelectuali din Severin, avocați?) A fost un avocat, dar nu știu cum îl chema, am uitat. Țăla a plecat repede, nu știu de ce, probabil l-a liberat. Să mai fie cineva, nu mi mai aduc aminte.

(Deținuți politici au venit în perioada asta?) Da, fiind noi, că lucram la cultura bumbacului pe câmp, mi-aduc aminte că a venit un avocat și doi învățători, dar nu știu din ce județ, nu rețin, dar pe avocat îl chema Marghiros. Și a venit, acolo la cultura bumbacului să lucreze și ei, probabil a venit de la pușcărie, l-am întrebat noi: „Ce-i cu dumneavoastră?” Zăce că: „Ne-a dat așa doi-trei, doi-trei la fiecare fermă să lucrăm”. Și noi culegeam la bumbac și venisem la masă și-am auzit lumea: „Uite, ăștia sunt de la pușcărie”. Stăteau, săracii, toți trei deoparte, ca trei mielușei, slabi, distruși, se vedeau la față așa, oameni care-au suferit. Și parcă ne-a fost mai milă nouă de ei, decât lor de noi. Și atuncea, îți spusei, zăce: „Tot îi bine că vă dă pe câmpie, aicea, o varză la butoi”. Că cu butoiul ne aducea varza și zăcea că-i gris cu lapte, dar gris cu apă era, nu cu lapte. Și mâncau săracii, mă uitam la ei, parcă erau mult mai flămânzi ca noi. Și ce credeți că le-a dat servicii? I-a pus ciobani la oi. Stăteau cu oile și cântau cu fluierul pe câmp. Și ăla, Marghiros, nu știu de unde, s-a împrietenit cu bărbat' miu, nu mai țin minte, dar știu că i-a scris o vreme lui bărbat' miu. Dar nu mai știu de el, o mai trăi... Știu că...

(A rămas cu dumneavoastră acolo?) Da, până ne-a liberat. Doi învățători și un avocat. Știu că vorbea lumea: „Ăștia sunt oameni intelectuali, uite de unde vin, uite săracii, ce-i pe fața lor. Uite cum sunt de distruși”. Erau oameni care se cunoșteau așa, c-au fost tineri și trăiți bine și atuncea erau, cum să vă spun, la față, se cunoștea un om necăjit, un om care a suferit. Și ăștia-i știu, alții nu mai știu. A, am avut și un preot de la Izvoru Frumos, Buciu, îl chema. Era deținut politic, soția cu doi copii, cu noi în Bărăgan. Eu cu soția lui lucram la teren, săraca, ea cu doi copii, unul după altul. Vai de mine, ce-a suferit și femeia aia și spunea că soțul ei e la închisoare, dar nu știu pentru ce. Și după cinci ani l-a liberat și a venit acolo după ea, ca s-o ia. Și ne povestea preotul ăla, ne-a îmbolnăvit ce povestea ce-a suferit. Și-am întrebat: „Părinte, dar de ce-ai fost arestat?” – „Nu știu nici la ora actuală ce-au avut cu mine, niciodată nu mi-au spus. După cinci ani mi-au spus că-s liber, dar eu nu știu ce-or avut cu mine”. Lumea vorbea c-a fost legionar, apoi, eu știu ce-o fi fost el. Am auzit că trăiește.

Bulucea Maria (Otilia?) născută 1918, deportată din Cujmir în Ezeru,
Interviu realizat de Smaranda Vultur, 1992

(Și soția lui a fost cu dumneavoastră acolo?) Da, dar sunt în Severin, ei trăiesc, ai bătrâni. Să-i văd, cred că nu i-aș mai cunoaște. Nu m-am întâlnit. În Severin mă duc... stau puțin, n-am la ce să stau. *(Buciu, ați spus?)* Da, Buciu. El era preot la Izvor, dar din Jena era de familie, soția era de la Izvoru Frumos. Are el băieți mari, am auzit, căsătoriți, nu știu ce sunt.

(V-a ridicat pe cei cu douăzeci și patru de hectare de pământ?) Da, douăzeci și patru de hectare aveam la rol, când ne-a ridicat și de asta vorbeam, probabil că s-au gândit că avem prea mult, douăzeci și patru de hectare, dar au fost alții și cu mai mult în alte comune, eu nu știu, nu i-o fi ridicat, nu știu. *(Și a fost lume acolo și cu mai puține?)* Da. *(Care n-aveau peste zece?)* Da, cum e Popescu Dumitreana, Popescu Tanța, ea n-a avut atâta pământ, dar nu știu de ce. *(Și de ce i-au ridicat, nu știți?)* Nu știu, unii au venit mai târziu după noi, la vreo două luni. *(Tot aici?)* Asta, Popescu Constanța. Era domnișoară când a venit cu părinți cu tot, nu știau nici ei de ce i-a ridicat. Și Bogatoniu Sabin, ăla trăiește aicea-n sat. Nici el n-a avut douăzeci și patru de hectare ca noi, l-a ridicat o dată cu noi, socotit c-a fost proprietar, nu știu de ce, ce-a avut cu proprietarii pe atunci.

(Deci, au fost ridicați și cei cu sub zece hectare?) Da. În noaptea, în dimineața de 18 iunie, când au venit să ne ridice, eu eram la bucătărie, aveam aici o casă, au stricat-o ei, casa, pătulul, tot ne-au stricat, doar atât ne-au lăsat. Și am văzut poarta și doar atât am văzut că se deschide și a intrat cineva, militar cu arme, cu baionete și am întrebat: „Ce doriți?” Și zăce: „Cine-i Bulucea Ion?” Am spus: „Soțul meu.” – „Cine-i Bulucea Otilia?” „Eu!” – „Cine-i Bulucea Maria-Elena?” – „Fetița de trei ani.” – „În numele legii sunteți arestați!” – „De ce? Adică cum arestați?” – „Vă luați tot ce este al dumneavoastră și mergem că faceți schimb de locuință”. Și am venit și l-am sculat pe bărbat' miu. „Ridică-te, uite ne ridică”. Auzisem seara că e vorba de ceva, nu ne-am gândit noi la... Și atunci a trebuit să începem să facem bagajul. Și eu am întrebat pe un militar, că ne tot urmărea prin curte, să vadă ce punem în care. Erau carele deja venite la poartă. Zăc: „Dar părinții mei sunt ridicați?” C-avem părinții în sat, care nu aveau, aveau și ei cînșpe hectare. A zis: „Ce tot mă întrebi? Nu știți care sunteți cu albina pe căciulă?” Zăc: „Cum adică, cu albina pe căciulă? Ce-am făcut noi?” - „A, nu mai vorbiți, dacă vreți s-o duceți bine”. Bărbat' miu era fricos, spune: „Nu vorbi, nu vorbi”. Și atunci, ce să fac doamnă? Am plâns până am plecat. N-am mai avut nicio putere, m-am chinuit oricum, zic: „Tot timpul cu baioneta la armă?” Și n-am mai putut să întreb nimic, n-am fost capabilă să mai întreb, n-aveam voie și-a trebuit să încercăm.

(Și n-ați putut să luați legătura cu părinții, cu familia?) N-am putut, am trecut așa pe la amiază, am plecat, că nu încercasăm, nu erau toți veniți ca să ne încoloneze. Și am trecut pe la poarta părinților și a ieșit mama mea și pusesem fata pe căruță, pe bagaj și-a ieșit mama mea cu mâinile întinse așa, să ia fetița la ei și atunci, un militar s-a dus și a pus arma-n piept și a spus: „Bătrâno, vrei să te omor?” Și a zis: „Omorâți-mă, că eu mor și fata nu ți-o dau!” Și atunci, bărbat' miu a zis: „Nu se poate, luăm fetița cu noi. Murim noi, să moară și ea”. Și biata mama a rămas plângând în poartă și noi am pornit, ce să facem, cu miliția după noi. Dar și cine a avut copiii acasă, i-a luat pe urmă și i-a adus. De exemplu, Brăilescu Sever a avut băiatul la Devesel, la socrii. Și după cinci-șase luni, nu-mi mai amintesc, a venit miliția după el. Și atunci l-au adus, avea vreo șase-șapte ani băiatul, l-au adus la ei acolo. N-au avut voie să rămână copiii despărțiți de părinți. Probabil că, sigur așa cum spuneau ei, ca să dezrădăcineze, să nu mai rămână nimeni din ăștia care au pământ și situație în comună, așa spuneau. Mai ales câte un ăsta mai scârbos, ca să zic așa, câte un militar. Câte unu' era mai cumsecade, ne mai compăttimeau. Îmi mai amintesc cum a zis unul, săracul, când aici în curte, când a văzut pe bărbat' miu că i s-a făcut rău și l-am pus jos pe scară și i-am pus puțină apă la frunte, că era suferind și a zis către el: „Cum te cheamă?” Și bărbat' miu a spus: „Bulucea Ion”. – „Te rog nu mai plânge, nu mai plânge, că nu ai nimic de ales. Asta e situația. Întăriți-vă, că nu vă așteaptă lucruri ușoare”. A vrut el să ne spună mai multe, cred, dar nu putea de

Bulucea Maria (Otilia?) născută 1918, deportată din Cujmir în Ezeru,
Interviu realizat de Smaranda Vultur, 1992

ceilalți, știți cum îs, mai sunt și sufletești, dar mai sunt și proști din ăia care n-au suflet și nu-și dau seama. Și atunci, am înțeles eu că băiatul ăla știa ceva, dar nu s-a putut să le spună pe toate.

(Când v-ați întors, cum v-au primit oamenii din sat?) Foarte bine, pot să spun, majoritatea. Ne-am întors în martie și s-a pus un viscol, parcă în adins și de la Devesel n-am mai putut șapte kilometri să mai parcurgem. Am avut camion, de la Severin, am plătit. Și atuncea am dat telefon de la Devesel, am debarcat acolo, am pus tot jos din camion și am rămas pe zăpadă în fața poștii în Devesel. Și-am dat telefon de la Devesel, aici, la Burila, la primărie, pe la oameni, că cine vrea și cine are plăcerea să vină să ne ia. Eram eu și încă o familie, cumnați cu noi, sora lui bărbat' miu, a murit ea. Și opt sănii ne-au venit. Au venit oamenii cu boii la sanie și am avut un fin care-a murit, îl lăsasem cu boi mari, frumoși și cu car și na, ne mai ajutam cu el, lucra pe la noi, săracul. Și el a venit pe Șoseaua Deveselu, pe jos, nu mai avea, îi luase colectivul boii. Și când a venit și ne-a văzut, a ridicat mâinile așa în sus și a spus: „Nașule, veni să te primesc, că ăștia două mâini le mai am, încolo nu mai am nimic, dar v-a sărăcit și pe dumneavoastră. Dar ne-a sărăcit și pe noi”. Așa a spus. Și ne-a primit, să spun, în comună, că ne ieșeau în cale, parcă venisem nu știu cu ce. Și a doua și a treia zi au început să vină cu coșuri, fini, nepoți, vecini, cu alimente: cu fasole, cu carne. Dar noi am venit pregătiți, că lucrasem acolo intens și-am adus, dar totuși, veneau cu ce credeau, cu cadouri la noi, de bucurie c-am venit. Da, ce să zic, ne-a primit foarte bine, majoritatea din sat, nu pot să spun de nimeni c-ar fi zis ceva. O fi zis în gând, dar așa, în față, foarte bine. Și-am venit aici, era secretar Drocan, din primărie, unu' Drocan și l-am întrebat dacă... miliția era deja în casă și eu am întrebat la Călărași, la sat, că: „Unde mă bag dacă miliția e în casă?” Zâce: „Când vii acasă o să-ți dea, o să-ți libereze casa”. Nu mi-a liberat, când am venit aici a zâs Drocan că el n-are nicio putere, e miliția în casă și a trebuit să stăm la părinți trei ani. Și-am stat la părinți până vara și vara am făcut eu cerere, personal, la Ministerul de Interne și ne-a liberat casa și am venit în casă. Dar așa, ce să spun, că foarte bine ne-au primit oamenii. Și-au venit în ajutor, de ne-au luat noaptea din Devesel.

(În ce an i-au ridicat pe cei...?) În '49, că știu că un an jumate a avut înaintea noastră și pe urmă ne-a ridicat pe noi. Și atunci a ridicat numai trei familii: Scăuieru, Cârjoescu și unu' Sălcan, care n-a fost... el era acolo într-o casă. Și la un an și ceva ne-a ridicat pe noi și la ei parcă era iarna, știe nea Mitică, în martie, da și era frig. Știu că dimineața, când ne-am sculat noi, bărbat' miu a zis: „Mă, tu știi că la Mitică nu mai e nimeni?” Că erau colegi și prieteni. Zâc: „Cum nu mai e nimeni?” – „Păi azi-noapte au venit și i-au ridicat și noi parcă am fost morți, n-am simțit nimic”. Era frig și ne-am băgat sub plapumă, nu știam nimic. Când ne-am uitat dimineața: pustiu, nu mai era nimic aici la nea Mitică, îl luasă. Și am aflat de ei că sunt pe la Craiova, pe la nu știu ce. Atuncea a început să zvonească-n sat, c-o s-adune și chiaburii și ăștia care a trecut de zece hectare și-o să-i ducă. Dar vă spun că nu credeam. Ziceam că cine știe, sunt zvonuri așa din lume.

(Și când a început asta cu chiaburii?) Păi atunci când i-a ridicat. *(Dar se vorbea dinainte?)* Da, dinainte, dacă eu vă spun că eram rău văzuți. *(Și după asta, cine a intrat atunci, i-au ridicat lucrurile?)* A intrat armata deodată și nu știu lucrurile, ce-o fi făcut nea Mitică cu ele. A intrat armata, era armată aicea pe zonă, zonă de frontieră, știți. Și-a venit armată și după aia, când ne-a ridicat pe noi a intrat IAS-ul. IAS-ul a luat și bunurile, adică pământul nostru și pe-al lor. Noi când am venit din Bărăgan n-am avut cu ce să ne trecem la CAP, că am avut tot în cadrul IAS-ului. Și nu ne-a mai dat nimic, că tocmai de asta se zice că ar fi fost legea să ne dea înapoi când ne întoarcem și s-a vorbit și alaltăieri la ședință, nu ne-a dat nimic. Dacă vă spun că, doar și aici partea asta de cinșpe ari, nu ne-a dat nimic de la câmp, nici din bunuri. Uitați, aici am avut un pătul mare, cum se spune... pătul, unde se pune porumbul, aici era construit. Când am plecat noi, mi-a scris mama că după ce am plecat: „V-a luat pătulul pe tractor și l-au dus la CAP”.

Bulucea Maria (Otilia?) născută 1918, deportată din Cujmir în Ezeru,
Interviu realizat de Smaranda Vultur, 1992

Aici am avut altul, un grajd și o bucătărie pe jumătatea casei. N-am mai găsit nimic, decât scara, au luat tot. N-am mai făcut nicio cerere. (*Animale ați lăsat?*) N-am lăsat așa, am luat vacile cu noi, am avut două vaci cu lapte și atâta. Oile le-am lăsat la câmp, la niște ciobani, nu mai țin minte, încolo n-am lăsat. Porci, o scroafă cu porcei, n-am mai avut așa. Am avut cazan de fabricat țuică, din ăla mare, chiar în capătul magaziei ăsteia. N-am mai găsit nici clădirea, nici cazanul și un sfert din magazie rupt. (*Pluguri, mașinii din astea ați avut?*) Am avut de toate și secerătoare a avut socrul meu, c-a avut pământ mult. N-am mai găsit nimic, nimic în curte. Am avut toate uneltele agricole, n-am mai găsit nimic.